

Bệnh Cryptococcus (*C. gattii*) Cryptococcal Disease (*C. gattii*)

Bệnh cryptococcus là gì?

Bệnh cryptococcus, cũng còn được gọi là cryptococcosis, là một bệnh nhiễm nấm gây nên bởi các chủng loài nấm *Cryptococcus neoformans* hoặc *Cryptococcus gattii* (*C. gattii*). Tài liệu này nói về bệnh gây nên bởi *C. gattii*.

Cryptococcus sống trên cây và trong đất và thải các bào tử vào không khí. Sự nhiễm trùng xảy ra khi người ta hít phải các bào tử nấm. Các con thú hoang hoặc thú nuôi cũng đôi khi có thể bị nhiễm nấm *C. gattii*.

Việc bị nhiễm không tự lây từ thú sang người hoặc từ người sang thú. Những người bị nhiễm *Cryptococcus* không lây cho những người khác.

Các triệu chứng là gì?

Hầu hết những người tiếp xúc với nấm có thể không trở nên bị bệnh. Ở những người bị bệnh, các triệu chứng xuất hiện nhiều tháng sau khi đã tiếp xúc và có thể kéo dài trong vài tháng.

Các triệu chứng của bệnh cryptococcus có thể bao gồm:

- Ho kéo dài hàng tuần hoặc hàng tháng
- Thở hụt hơi
- Nhức đầu
- Sốt
- Ói mửa
- Sụt cân

Nếu quý vị bị bất cứ các triệu chứng nào như vậy nhất là trong những khoảng thời gian dài,

hãy hỏi chuyên viên chăm sóc sức khỏe của quý vị. Chuyên viên chăm sóc sức khỏe của quý vị có thể yêu cầu làm các xét nghiệm nếu quý vị có các triệu chứng, nhưng các xét nghiệm sẽ không được thực hiện chỉ để xem quý vị có đã bị nhiễm bệnh hay không.

Rủi ro của việc mắc bệnh này là gì?

Hàng năm tại B.C. có từ 10 đến 25 người trở nên bị bệnh do nhiễm *Cryptococcus gattii*, và khoảng 16 phần trăm số người bị tử vong. Một số người hơi có nhiều rủi ro bị nhiễm bệnh cryptococcus hơn bao gồm những người:

- Từ 50 tuổi trở lên
- Uống thuốc ức chế hệ miễn dịch của họ
- Đã có một hệ miễn dịch suy yếu do bị các bệnh chẳng hạn như có siêu vi trùng gây bệnh liệt kháng ở người (HIV), ung thư, hoặc đã có cấy ghép cơ quan nội tạng
- Mắc bệnh phổi kinh niên
- Hút thuốc

Bệnh này được chẩn đoán như thế nào?

Nếu quý vị sống hoặc viếng một khu vực nơi tìm thấy có nấm *C. gattii* và quý vị bị các triệu chứng đúng với bệnh cryptococcus, hãy gặp chuyên viên chăm sóc sức khỏe của quý vị. Chuyên viên chăm sóc sức khỏe của quý vị có thể xét nghiệm tìm sự nhiễm trùng nấm *Cryptococcus* trong máu, trong phổi hoặc trong mẫu dịch tủy sống.

Có sẵn cách để điều trị hay không?

Có. Sự điều trị bao gồm dùng thuốc chống nấm trong thời gian từ 6 đến 12 tháng. Trong

hầu hết các trường hợp, bệnh có thể được chữa lành một cách thành công.

Có bất cứ điều gì tôi có thể làm để ngăn ngừa bệnh này hay không?

Nấm hiện diện trong môi trường và không có bất cứ các hình thức phòng ngừa cụ thể nào quý vị có thể làm để tránh tiếp xúc với *cryptococcus*. Tuy nhiên, quý vị có thể cảnh giác với các triệu chứng kéo dài hoặc nghiêm trọng và tham khảo ý kiến với chuyên viên chăm sóc sức khỏe của quý vị để được chẩn đoán và điều trị sớm. Nếu quý vị là người hút thuốc, quý vị có thể giảm rủi ro của mình bằng cách bỏ hút thuốc.

Không có thuốc chủng ngừa bệnh *cryptococcus*.

Nấm này được tìm thấy ở đâu?

Nấm *cryptococcus* được tìm thấy có tự nhiên trong môi trường trên khắp thế giới.

C. gattii lần đầu tiên xuất hiện tại British Columbia vào năm 1999. Tại B.C., nấm được tìm thấy ở miền duyên hải phía đông của Đảo Vancouver và thỉnh thoảng được phát hiện ở vùng lower mainland hoặc ở phía đông nam của vùng đất liền của B.C. Người ta không rõ *C. gattii* đã đến B.C. và các khu vực khác của miền Tây Bắc Thái Bình Dương tại Hoa Kỳ bằng cách nào.

Tôi có thể biết cây nào có chứa nấm hay không?

Không. Quý vị không thể phân biệt cây nào có nấm chỉ bằng cách nhìn chúng. Nấm thì nhỏ xíu và không thể nhìn được bằng mắt thường. Các cây có nấm mọc trên đó nhìn bằng mắt không thấy có vẻ bị bệnh. Nấm chỉ

có thể nhận dạng được bằng cách làm xét nghiệm các mẫu cây có trong môi trường tại phòng xét nghiệm.

Cây cối trong khu xóm giếng của tôi có nên được xét nghiệm hay không?

Cây cối và đất đã được xét nghiệm tại một số khu vực trên Đảo Vancouver và ở miền Duyên Hải Vancouver và các vùng thuộc Y Tế Fraser để giúp xác định sự phân bố tổng quát của nấm. Làm xét nghiệm cây trong những cộng đồng cụ thể là điều bất khả thi, thậm chí vô ích. Nấm có thể hiện diện trong một khu vực ngay cả nếu một số cây trong khu vực đó có kết quả xét nghiệm âm tính.

Có điều gì tôi có thể làm để bảo vệ cây không bị nấm hay không?

Không có các biện pháp cụ thể nào về môi trường giúp chống lại sự hiện hữu của loại nấm này. Không có thuốc diệt nấm hoặc hóa chất nào khác có thể phun lên cây để bảo vệ chúng. Chặt cây ở đất tư nhân là điều được đề nghị không nên làm vì điều này sẽ không ngăn ngừa được việc tiếp xúc với nấm.

Sống và du lịch trên Đảo Vancouver và tại miền Duyên Hải Vancouver và Các Khu Vực thuộc Y Tế Fraser có an toàn hay không?

Có. Rủi ro để mắc bệnh thì rất thấp và trong hầu hết các trường hợp, bệnh có thể chữa lành. Các lợi ích của việc vui chơi ngoài trời thì vượt xa các rủi ro của bệnh *cryptococcus*.

BC Centre for Disease Control
An agency of the Provincial Health Services Authority

Muốn biết thêm các đề tài của HealthLinkBC File, xin viếng trang mạng www.HealthLinkBC.ca/health-library/healthlinkbc-files hoặc đến đơn vị y tế cộng đồng tại địa phương quý vị. Để có thông tin và lời khuyên y khoa không khẩn cấp tại B.C., xin viếng trang mạng www.HealthLinkBC.ca hoặc gọi 8-1-1 (miễn phí). Để có sự giúp đỡ cho người điếc và lạng tai, xin gọi 7-1-1. Các dịch vụ dịch thuật có sẵn cho hơn 130 ngôn ngữ khi có yêu cầu.